No. 127.

JAVASCHE COURANT.

DONDERDAG *den 23sten October* 1828.

JE MAINTIENDRAI

OFFICIEEL GEDEELTE.

Door Zijne Excellentie den Minister van Staat, Kommissaris Generaal zijn de volgende dispositien genomen:

MILITAIRE DEPARTEMENT.

GEPENSIONEERD.

De kapiteins bij de 20ste afdeeling nationale infanterie, *W. G. Watson* en *A. G. Laurens.*

Zijnde de 1ste luitenant der nationale infanterie, *L. Wyrsch,* weder in activen dienst gesteld bij de 20ste afdeeling.

Extract *uit het Rapport van Zijne Excellentie den Luitenant Gouverneur Generaal, aan Zijne Excellentie den Minister van Staat, Kommissaris Generaal, gedagteekend* Magellang *den 14den october 1828 no. 645.*

Ik heb de eer Uwe Exellentie te berigten, dat, sedert mijn laatste rapport no. 641, niets van belang is voorgevallen, hebbende slechts eenige verkenningen plaats gehad.

De 3de mobiele colonne heeft de hare tot bij *Bligo* voortgezet, en is vervolgens achter over het gebergte van *Grogol* over passer *Goedean* en *Warra Wedi*, naar *Pisangang* terug gekeerd, alleen bij eerstgenoemde dessa eene kleine vijandelijke troep ontmoet hebbende, die zich bij de aannadering der colonne weldra verwijderde.

De 4de mobiele colonne is den 10den tot *Djatinaran* (zuid van *Gedonnang*) gemarcheerd, en vervolgens over *Tempel* en *Poenda Kedool*, naar deszelfs kampement terug gekeerd. Op de vlakte van eerstgemelde dessa is eene troep aangetroffen die door het peloton kavalerie van den wachtmeester *Padtberg*, met het beste gevolg is gechargeerd geworden, als zijnde daarbij 6 man gebleven en een vaandel veroverd. Den 11den heeft de majoor *Bauer* die verkenning hervat, maar de vijand, hoezeer 350 man sterk, is tot geen engagement gebragt kunnen worden.

Uit *Tegal Waroe*, is den 11den de verkenning over *Soesoenan*, het gebergte *Soo* en *Paré* volbragt, wel eenige troepen muitelingen aangetroffen hebbende, doch over het algemeen is het die colonne ook niet gelukt den vijand tot staan te kunnen krijgen.

Ik laat tusschen *Komolokko* en *Tegal Waroe* een versterkt wachthuis aanleggen, hetgeen voor de eskortes der zieken en goederen minder vermoeijend zal zijn, en aan de bevolking in die streken eenige gerustheid schijnt te geven.

Uit de *Bagelleen* heb ik berigten tot den 12den. Om de oost van die landstreek bleef alles voortdurend rustig. Van den majoor *Buschkens* heb ik geene andere tijdingen dan die, welke ik Uwe Excellentie reeds medegedeeld heb. Hij heeft bevelen om te trachten den vijand weder naar de oostzijde terug te dringen, en ik geloof dat zijne colonne in de bewegingen om de west, den vijand reeds voorgekomen zal zijn.

Zoo als enz.

De Luitenant Gouverneur Generaal,
(*Was Get.*) DE KOCK.

IN OFFICIEEL GEDEELTE.

BATAVIA, *den 22sten october 1828.*

Wij zien ons, met een der laatst aangekomen schepen in het bezit gesteld van eene reeks Vaderlandsche nieuwspapieren, loopende tot medio juni jl. In afwachting dat wij, in een onzer volgende nummers, eene kort résumé leveren van het voornaamste politieke nieuws hetwelk die papieren behelzen, laten wij hieronder reeds voorloopig volgen een belangrijk artikel, overgenomen uit de Rotterdamsche Courant van den 13den mei jl., betreffende de oorlogsverklaring van den Keizer van Rusland tegen de Porte.

FRANKFORT, *den 9den mei.*

De Keizer van Rusland heeft den 14 (26) april een manifest en oorlogsverklaring tegen de Porte uitgevaardigd, waarin gezegd wordt, dat de vrede in 1812 met Turkije gesloten, in weerwil van Ruslands pogingen om die te bewaren, niet meer bestaat; dat de Porte Rusland op dit oogenblik een strijd op leven en dood bereidt, hare volken in massa te wapen roept, Rusland beschuldigt haar onverzoenlijke vijand te zijn en de conventie van Akkerman en dus ook alle vroegere tractaten met voeten treedt; dat de Porte eindelijk niet geschroomd heeft te verklaren, dat zij dien vrede slechts gesloten had ten einde hare toerustingen tot een nieuwen oorlog daarachter te beter te kunnen verschuilen.

Dat tevens met die bekentenis de regten der russische vlag geschonden, de russische vaartuigen aangehouden en hunne ladingen buit verklaard zijn geworden; dat de russische onderdanen zich verpligt hebben gezien hunnen eed te breken of oogenblikkelijk het turksche gebied te verlaten; dat de Bosphorus gesloten, de handel van Ruslands zuidelijde provincien vernietigd is; dat de Porte eindelijk Perzie, welk op het punt stond vrede met Rusland te sluiten, door het beloven van magtigen onderstand en het wapenen der aangrenzende pacha's, in dit besluit had getracht te doen wankelen; dat dit de vruchten zijn van de opofferingen en edelmoedige pogingen, welke Rusland zich steeds getroost heeft.

Dat echter de lankmoedigheid hare grenzen heeft en de eer van het rijk die aanwijzen; dat de Keizer dus na rijp beraad zijne legers bevolen heeft, onder den goddelijken bijstand, tegen een vijand op te trekken, die de heiligste verbindtenissen schendt en de regten der volken kwetst; dat hij overtuigd is, dat zijne getrouwe onderdanen met 's Keizers gebeden hunne wenschen voor het wel slagen dezer onderneming zullen vereenigen.

Dan volgt de verklaring zelve, welke hoofdzakelijk hierop nederkomt: dat Rusland de beweegredenen wil ontvouwen, welke het noodzaken de bescherming zijner regten in de Levant aan de wapenen toe te vertrouwen; dat de Porte zich sedert 16 jaren, zijnde even zoo lang als sedert het sluiten van het tractaat van Bucharest verloopen is, tegen de bepalingen van dat tractaat verzet en de beloften, door haar gedaan, onvervuld laat; dat zij reeds in 1821 tegen Rusland een toon van uitdaging en openbare vijandelijkheden heeft aangenomen en nu sedert drie maanden denzelfden toon op nieuw voert en door daden klem bijzet; dat de Porte op denzelfden dag, waarop de gezanten van de drie mogendheden, welke, vreemd van alle baatzuchtige oogmerken, de zaak van den godsdienst en der lijdende menschheid voorstaan, Konstantinopel verlieten, doch nog steeds den vurigsten wensch voor het behoud des vredes koesterden, en gemakkelijke middelen om dien wensch vervuld te zien aanwezen; dat de Porte op dien zelfden dag alle Mahomedanen tegen Rusland te wapen heeft geroepen, dat rijk als den onverzoenlijksten vijand van het Islamismus uitkrijtende en het beschuldigende van het geheele Ottomannische gebied te willen omverwerpen: dat de Porte tevens heeft verklaard, slechts te willen onderhandelen om tijd tot wapening te vinden, en het tractaat van Akkerman alleen te hebben gesloten om het te verbreken, daar zij alle vroegere tractaten, bij dat van Akkerman uitdrukkelijk vernieuwd, dus tevens verbrak.

Dat de voorregten der russische vlag aanstonds na die verklaring zijn geschonden geworden door het aanhouden van schepen, het in beslag nemen hunner ladingen, het noodsaken der schippers die tegen willekeurig bepaalde prijzen te verkoopen, ja zelfs dat de russische onderdanen verpligt zijn geworden tot den rang van raja's af te dalen of het gebied van den Grooten Heer te verlaten; dat onder dit alles de Bosphorus gesloten, de handel der Zwarte-Zee aan banden gelegd en voor Ruslands zuidelijke provincien daardoor het eenige kanaal, waarlangs zij de voortbrengselen van hunnen landbouw en nijverheid kunnen afzetten, toegestopt is; dat zelfs de grenzen van Turkije voor de vijandige gezindheid der Porte niet ruim genoeg zijn geweest, maar dat rijk alle pogingen heeft in het werk gesteld om het sluiten van vrede tusschen Rusland en Perzie te voorkomen; dat een staat zijne dierbaarste belangen verzaken, zijne eer opofferen en verraad jegens zich zelf plegen zou, kon hij dit alles verdragen zonder zich er tegen te verzetten; maar dat het regt van Rusland om zulks te doen nog duidelijker blijkt, nadat het zoo veel gematigheid heeft aan den dag gelegd.

De oorlogsverklaring roemt vervolgens de vredelievende staatkunde van het russisch kabinet sedert 1812 en de vrijwillige en menigvuldige opofferingen, door dat rijk gedaan voor de rust der wereld, en toont de voordeelen aan, welke Turkije uit de tractaten met Rusland trok, daar het bestaan der Porte en de integriteit harer grenzen er door gesteld werden onder het openbaar regt; maar al aanstonds had zij die tractaten geschonden: dit bleek door de slagting onder de Serviers, in weerwil eener beloofde amnestie; door de plundering en uitputting van Wallachije en Moldavie, in weerwil van gegarandeerde vrijheden; door het aanhitsen der volken, die den linkeroever des Kubans bewonen, tot het doen van vijandelijke invallen, in plaats van die volken daarin tegen te gaan; door de aanspraak, die zij maakte op russische grensvestingen aan de oevers der Zwarte Zee, te onontbeerlijker omdat de Porte daar slavenhandel, roof en wanorde op alle mogelijke wijze ondersteunde; ook van dien tijd af is de russische handel in den Bosphorus bemoeijelijkt en het handel tractaat van 1783 openlijk geschonden. Dit alles had plaats terwijl keizer *Alexander* de luisterrijkste overwinningen behaalde. Zijne gesteltenis bood hem destijds onberekenbare voordeelen aan, maar hij had er afstand van gedaan, om in 1816 met de turksche regering in vredelievende onderhandelingen te treden; de Divan had echter, zonder die grootmoedigheid te waarderen, vijf jaren lang alles aangewend, wat in haar vermogen was om *Alexan-*

der's geduld uit te putten, hoewel deze door geen verbonden met vreemde mogendheden verhinderd werd tot de wapenen zijne toevlugt te nemen.

Dan maakt de oorlogsverklaring melding van den opstand in Morea en de ondernemingen van prins *Ipsilanti* en zegt, dat *Alexander*, als beschermer der beide Vorstendommen, de daden van dien Prins afkeurde en de maatregelen tot onderdrukking des opstands, door den Divan genomen, billijkte, terwijl hij echter aandrong op eene onderscheiding tusschen schuldigen en onschuldigen; dat zijne raadgevingen waren van de hand gewezen, de vertegenwoordiger Zijner Keizerlijke Majesteit in zijne eigen woning was beleedigd geworden en de Grieksche patriarch in het midden der plegtigheden van Ruslands heiligen Godsdienst eene schandelijke doodstraf was aangedaan.

Dat eindelijk de Russische gezant, na op den 6den julij 1824 in eene noto een weg tot verzoening te hebben aangewezen en zijn protest tegen de voorbeeldeloosste uitbarstingen van woede te hebben ingeleverd, overeenkomstig de bevelen zijns Souvereins, Konstantinopel had verlaten; dat te gelijker tijd de verbonden mogendheden hunne goede diensten aan de Porte hadden aangeboden om het gedreigde onweder af te wenden, en Rusland wenschte, dat zij daarin hadden mogen slagen; dat die tusschenkomst echter niets had uitgewerkt; dat de oorlog tegen de Grieken met verdubbelde verbittering was voortgezet; de Serviers, in weerwil hunner gadelooze trouw, gedurig meer en meer waren bedreigd geworden; Moldavie en Wallachije bezet waren gebleven; dat zoo vele vijandelijke maatregelen eindelijk het geduld van Keizer *Alexander* hadden uitgeput, dat deze in october 1825 aan de Porte een krachtig protest had laten overhandigen en verklaard had, de aangelegenheden met Turkije naar de regten en het belang zijns rijks te willen regelen, toen een te vroegtijdige dood hem aan de liefde zijner volkeren ontrukte; dat de nieuwe regering op nieuw onderhandelingen met de Porte had aangeknoopt, ten einde de verschillen, welke Rusland alleen betroffen, te vereffenen, en vervolgens op den 23sten maart en 4 april 1826 gemeenschappelijk met den Koning van Groot-Brittanje de grondslagen eener tusschenkomst had gelegd, welke het algemeen welzijn gebiedend vorderde. Zijne Majesteit had zich van de vereenigde pogingen der groote mogendheden een gemakkelijk en spoedig einde van den oorlog, die het Oosten verwoeste, beloofd, en had daarom destijds afstand gedaan van het vermogen om zijnen bijzonderen invloed te doen gelden; echter had hij niet opgehouden om ook nog andere beletselen tot eene verzoening der Turken en Grieken uit den weg te ruimen. Onder zulke vooruitzigten waren de raadplegingen te Akkerman geopend geworden; men had er een tractaat gesloten ter aanvulling van dat van Bucharest. De afzending van een vast gezantschap naar Konstantinopel was daarop gevolgd en weldra bevestigde nog het tractaat van 6 julij 1827 voor het aangezigt der wereld de in het protokol van 4 april verkondigde onbaatzuchtige grondbeginselen. Alle middelen waren beproefd en uitgeput geworden om de Porte over te halen aan dit laatste hare toestemming te geven, hoewel hare integriteit bij dit tractaat niet werd aangerand. Zij had er echter geen het minste gehoor aan verleend. Na een gebroken wapenstilstand was de slag van Navarino voorgevallen, het noodwendig gevolg van trouweloosheid en openlijken aanval; maar ook zelfs uit dien slag hadden Rusland en zijne bondgenooten nog aanleiding genomen om den Divan zijne wenschen tot behoud des vredes te verzekeren en de beste voorwaarden aan te bieden.

Op dit stelsel, zoo gaat de oorlogsverklaring voort, is het manifest der Porte van 20 december gevolgd en Rusland, nu in eenen toestand gebragt, waarin het wegens zijne eer en lijdende belangen niet langer verkeeren kan, verklaart niet zonder leedwezen aan de Porte den oorlog, na gedurende 16 jaren niets verzuimd te hebben om haar dat kwaad te besparen. De oorzaken van dien oorlog wijzen aan, wat er door bedoeld wordt: vergoeding van geleden verliezen, herstel van gesloten tractaten, verzekering van vrije vaart door den Bosphorus en op de Zwarte Zee, welke voor alle europesche staten even nuttig is.

Rusland gelooft door zijn gehouden gedrag de beschuldigingen des Divans genoegzaam wederlegd te hebben en den val der Ottomannische Porte niet te willen. Het is niet min verwijderd van eergierige plannen te koesteren: reeds gehoorzamen genoeg landen en volken aan zijne wetten, reeds zijn genoeg zorgen aan zijne regering opgedragen.

De verklaring eindigt met de betuiging, dat Rusland, ofschoon in staat van oorlog met de Porte op gronden, die niet in verband staan met het verdrag van 6 julij, zich echter aan de handhaving van dat verdrag niet zal onttrekken; dat dat verdrag Rusland niet verbindt en niet kon verbinden, om vroegere regten van hooger belang op te offeren, onregtmatige uitdagingen te verdragen en geen herstel voor de gevoeligste verliezen te vorderen; maar dat Rusland echter de pligten, welke het bij het verdrag van 6 julij heeft op zich genomen, met naauwgezette trouw zal vervullen, daar zulks door den godsdienst en door alles, wat de menschheid heilig is, wordt aanbevolen; dat de Keizer de wapenen niet zal nederleggen, dan nadat hij de gevolgen, welke in deze verklaring ongenoemd worden, zal verkregen hebben en dat Zijne Majesteit die verwacht van hem, wien de regtvaardigheid en een zuiver geweten nog nooit te vergeefs hebben aangeroepen.

Hetgeen echter de voorstanders van den vrede in Europa tevens met den toon dezer oorlogsverklaring nog eenigzins meer kan gerust stellen omtrent den geest, welke het Russisch kabinet bezielt, is een brief van den graaf van *Nesselrode* aan den groot-vizier van 14 april jongstleden, welke een soort van *ultimatum* behelst. Hij strekt tot antwoord op een schrijven van den groot-vizier aan den Russischen Staatsminister van 12 december 1827, waarin de eerste zich beklaagt, dat de Russische gezant, de heer *de Ribeaupierre*, Konstantinopel heeft verlaten. Dit stuk allerlei vredelievende betuigingen behelzende is, en dit verdient opmerking, bijna tegelijker tijd geschreven met de beruchte hatti cherif aan de Turksche rijksgrooten werd uitgevaardigd en strekt ten bewijze van de dubbelhartigheid van de Turksche regering. De graaf van *Nesselrode* antwoordt nu aan den groot-vizier, dat het gedrag des heeren *de Ribeaupierre* 's Keizers volkomen goedkeuring wegdraagt en geheel overeenkomstig is met Zijner Majesteits inzigten en bedoelingen, en dat de Porte zich ook niet kan bedrogen hebben omtrent de ware bedoelingen der verbonden mogendheden in het voorstaan hunner bemiddeling met Griekenland. Dat zij door de bevrediging der Porte met de Grieken geenszins voor hadden, de integriteit van de Porte te kort te doen en haar hare oude regten te doen opgeven, maar haar in tegendeel groote staatkundige voordeelen en nieuwe middelen tot vermeerdering van binnenlandsche welvaart, alsmede schadevergoeding in geld hadden willen verzekeren; dat de Keizer met leedwezen heeft gezien, dat de Porte, in plaats van eene zoo vredelievende politiek gehoor te geven, die veeleer met daden beantwoord heeft, waardoor de tractaten met Rusland vernietigd zijn geworden. De Russischen minister eindigt zijn schrijven met de verklaring, dat het binnenrukken van Russische troepen op Turksch grondgebied aanstonds na het manifest des Keizers zal volgen; maar dat de Keizer, naar mate hij meer ongaarne tot dezen stap besloten heeft, ook des te liever daarvan zal afzien, en dat, als zich gevolmagtigden des Grooten Heers naar het Russisch hoofdkwartier willen begeven, zij er wel zullen ontvangen worden, mits de Groote Heer hen afzendt met plan om zich naar de bestaande tractaten te willen gedragen, zich te voegen bij dat van 6 julij 1827, toekomstige redenen van twist te vermijden en de verliezen ten gevolge van des Grooten Heers bevelen geleden, alsmede de gemaakte krijgskosten, te betalen, welke laatste niet dan vermeerderen kunnen door een langer voorduren der vijandelijkheden. Zulk een gezantschap zou zeker de krijgsoperatien niet aanstonds doen ophouden, zegt de Russische Vice Kanselier, maar het zou het sluiten van een duurzamen vrede bespoedigen, welke 's Keizers vurigste wensch is.

De Russische veldmarschalk, graaf van *Witgenstein*, moet dus onmiddellijk na deze verklaring de Pruth overtrekken en aanstonds bij zijn binnenrukken in Moldavie en Wallachije zal hij eene afkondiging doen bekend maken, waarin den inwoners verzekerd wordt, dat orde en volkomen veiligheid door strenge krijgstucht zullen gehandhaafd worden, en de Russen de Porte den oorlog met geen ander doel aandoen, dan om de plegtigste verdragen uitgevoerd te zien. Wijders worden zij daarbij vermaand, zich als vreedzame aanschouwers van vijandelijkheden, die hun niet kunnen aangaan, te gedragen. De Bevelhebber berigt hun tevens, dat er onverwijld een voorloopig algemeen bestuur in de Vorstendommen zal gevestigd worden, aan welks hoofd de geheimraad graaf *Pahlen* geplaatst is. Hij eindigt met hen hoop te geven, dat de vrede weldra hersteld zal zijn en hen de weldaden toe te zeggen en te verzekeren van een wettigen en duurzamen toestand, gegrond op instellingen, die uitzigt op een gelukkige toekomst openen.

Te Odessa zal eene speciale commissie, door Zijne Majesteit benoemd, onderzoek doen naar de verliezen, welke de kooplieden er geleden hebben ten gevolge van de laatste maatregelen der Porte omtrent den handel op de Zwarte Zee; en elk wordt uitgenoodigd zijne aanspraken op schadevergoeding met de noodige bewijzing aan den Gouverneur Generaal van Nieuw Rusland in te leveren.

GROOT BRITTANNIE.

LONDEN, *den 31sten mei 1828.*

De tunnel onder de Theems is thans weder voor het publiek open en men kan er omtrent 250 voet in doordringen; het overige is nog niet weder vrij van water: bij het schild staat nog omtrent 7 voet. In het geheel heeft men eene lengte van omtrent 600 voet af en er blijft nog omtrent eene lengte van 350 voet door te graven. In den beginne had men berekend, dat de geheele doorgang 166 duizend pond sterling zou kosten; nu is er reeds 130 duizend pond besteed en berekent men, dat nog 150 duizend pond noodig is om het werk tot volkomenheid te brengen. Kan die som gevonden worden, dan is er geen redelijken twijfel aan het wel slagen der onderneming en zou zij zeker tot de stoutste van onzen tijd behooren.

den 17den mei 1828.

Er zijn te London chinesche berigten aangekomen, de bijzonderheden behelzende omtrent de overwinning, door 's Keizers troepen op de oproerige Tartaren behaald. Zij zijn geheel in den chineschen grootsprakigen trant ingekleed. Na eene nederlaag, zoo heet het, waarin de mahomedaansche rebelen, volgens het officieel bulletin, tusschen de 40 en 50 duizend man aan gesneuvelden en gevangenen verloren hadden, verzamelde de vijand op nieuw de *asch* van zijn vorig leger; deze overblijfselen, ten getale echter van meer dan 100 duizend man, schaarden zich tusschen de bergen nabij het dorp Wanah. *Chang-ling*, de chinesche generaal, viel op hen aan met geschut en klein geweer; de rebellen hielden zich daarop of vlugten en de chinesche troepen hadden het voordeel van den wind bij het vervolgen; daarna hield 'svijands ruiterij stand en sloeg door de chinesche troepen heen; maar *Chang-ling* liet zijne beste soldaten, als tijgers verkleed, op hen aanvallen, waarop de paarden; die bang voor tijgers zijn, op den hol gingen. Hierop bragt de vijand zijne laatste reserven, in het papier gekleed, in het vuur; maar ook dit belette niet hen van het slagveld te drijven met verlies van 20 of 30 duizend man en eenige der hoofdrebellen.

FRANKRIJK.

PARYS, *den 4den mei 1828.*

De graaf *De Seze* is eergisteren in den ouderdom van 78 jaren overleden. Hij was een der verdedigers van *Lodewijk XVI*.

moeds genoeg om voor de conventie eene pleitrede ten behoeve van dien ongelukkigen Vorst uit te spreken; ten gevolge daarvan werd hij in de gevangenis geworpen en ontkwam den dood niet, dan door den val van *Robespierre*. In 1815 werd hij benoemd tot president van het hof van cassatie en na de tweede terugkomst der *Bourbons* tot de waardigheid van pair verheven. Hij verbond groote verdiensten als staatsman, magistraatspersoon en regtsgeleerde, met warme zucht voor de beoefening der letteren, zoodat hij ook door de Fransche Academie in plaats van *Ducis* tot haar medelid verheven was, en genoot in alle zijne verschillende betrekkingen bij alle weldenkenden eene verdiende hoogachting.

den 13ten junij 1828.

De maarschalk *Lauriston* is dezer dagen overleden. Hij was een afstammeling van den beruchten *Law*, welke, onder het regentschap van den hertog *van Orleans*, omtrent het jaar 1720, zoo veel van zijne financiele maatregelen heeft doen spreken. — Hij heeft zich, onder het keizerlijk bewind, en vooral in de laatste veldtogten, op eene voordeelige wijze doen kennen, en heeft destijds niets verzuimd, 't welk hem den maarschalks-staf konde verzekeren. Sedert de restauratie heeft hij de wettige orde van zaken getrouw voorgestaan en heeft hij de genoemde waardigheid erlangd.

NEDERLANDEN.

ROTTERDAM, *den 13den junij 1828.*

Men schrijft uit Antwerpen, dat de Societeit van Waterloo dit jaar den gedenkdag van den slag zal vieren op de plaats zelve, waar die geleverd is, en dat bij die gelegenheid de eerste steen zal gelegd worden van een gedenkteeken, dat in de kerk zelve van de gemeente van Waterloo moet opgerigt worden en waartoe de inschrijving reeds meer dan 5000 gulden bedraagt.

IETS OVER CEYLON.

Vervolg en slot van onze laatste Courant.

Wederom nagenoeg eene eeuw rugwaarts gaande, komt men in de eeuw der *Caesars*, alwaar *Plinius* en *Plato* als getuigen optreden. *Strabo's* berigten over Taprobane, gelijk in het algemeen over Indie, zijn gebrekkig. Echter vermeldt hij den handel van Taprobane in Elpenbeen, Schilpad en andere Indische goederen. Bij *Plinius* moet men onderscheid maken tusschen de berigten uit *zijne eeuw* en die van oudere dagteekening, waarop wij weldra zullen terug komen. De berigten uit zijn tijdvak, uit zijne eeuw, zijn geput uit de berigten van een Gezantschap, hetwelk onder Keizer *Claudius* van Taprobane aan hem afgevaardigd werd, waar van het hoofd een zekere *Rachia* (misschien wel *Raja*) genaamd werd. Dat eiland, bevatte 500 steden, de hoofdstad en de hoofdhaven werd Palaesimundus genaamd; men zeide dat dezelve zoo rijk en rijker was aan kostbare goederen dan Rome zelve, handeldrijvende tot naar Serica, werwaarts henen zelfs een Gezantschap van den Rachia gereisd moest zijn. De Koning die dit Gezantschap zond was niet de beheerscher van het binnenlandsche Indiën, maar resideerde in eene stad aan de kust gelegen: *cetera ut nostri mercatores*, voegt *Plinius* daar nog bij. Zoo verschijnt dan ook omstreeks het *begin* onzer tijdrekenkunde Taprobane in dezelfde gedaante als bij Ptolemaeus en Cosmas; en zoo komen wij wederom, drie eeuwen terug gaande, in het tijdvak van *Alexander* en de Ptolomaeërs. Men moet hier allereerst de togtgenooten van *Alexander* hooren, te weten *Nearchus* en *Onesicritus*, de bevelhebbers zijner vloot, die zij van Indus naar den Perzischen zeeboezem en de monden van den Eufraat voerden. Ook uit de verte drong evenwel het gerucht van Taprobane tot hen door, dat het als het ware eene andere wereld was, (*alium orbem terrarum esse*, zegt *Heeren*). Door *Onesicritus* vernam men allereerst dat het een eiland was. Men gaf den omtrek juist op tot 5000 stadien. Maar wat bijzonder merkwaardig is, ook het berigt van de zoogenaamde *Adamsbrug*, en de doorgangen door dezelve, en het gewigt daarvan voor de scheepvaart, kwam toenmaals naar de westelijke wereld. Het eiland, zeggen zij, was door ontdiepten van het vasteland afgezonderd; dat achter tusschen dezelven smalle maar zeer diepe doorgangen waren, door welke schepen doorgingen, welke 3000 amphorae droegen. Ook kende men de inrigting en verdeeling der scheepvaart naar de jaargetijden. Dat men slechts vier maanden in elk jaar de zee bevaren kon, (namelijk na de wisseling der Moussons) en ook niet gedurende de eerste honderd dagen welke op de Solstitien volgen: dit alles zegt ons *Plinius* uit Nearchus en Onesicritus. *Prisci memoriam*, zegt hij; en Nearchus meldt, dat, toen hij den ingang van den Perzischen golf bereikte, en de kaap Maceta (Mascate) zag, men hem berigt gegeven had, dat aldaar de stapelplaats was van de kaneel en andere Indische goederen; die van daar naar Babijlon gebragt werden. Heeft men nog meer bewijzen noodig, dat destijds Taprobane reeds datgene was, wat wij in de Romeinsche Periode in hetzelve ontdekken.

Het is opmerkelijk, hoe zich gedurende de Ptolemaeische periode de overdrevene berigten nopens de uitgestrektheid van Taprobane verbreidden, welke *Eratosthenes* en andere opnamen. Evenwel verklaart zich dit, wanneer men weet, dat gedurende deze periode, geene regtstreeksche scheepsvaart van Alexandrie naar Indie plaats greep, terwijl men de Indische goederen in zuidelijk Arabie reeds vinden kon. Dit verhaalt *Strabo* uitdrukkelijk, betuigende, dat er naauwelijks een enkel schip destijds uit Egijpte naar Indië gekomen was, en het geheel op zichzelve staande verhaal van de zeereis van eenen zekeren *Jambulus*, hetwelk *Diodorus Siculus* voor ons bewaard heeft, verdient weinig geloof. De berigten, van welke een *Eratosthenes* en andere Aardrijkskundigen partij trokken, kwamen dus niet regtstreeks uit Taprobane. maar veeleer over Palibothra, de hoofdstad der Prasij, aan de Ganges, waarhenen de Seleuciden hunne afgezanten zonden, eene *Megastenes* en anderen; en dat deze berigten dikmaals in het lebelachtige liepen, is geenzins te verwonderen, schoon ook enkele korrels waarheid daarin gevonden worden; want dat er een verkeer tusschen deze landen en Taprobane bestond, is uit het getal der scheepvaarten duidelijk, welke *Plinius* uit de berigten dier schrijvers opgeeft.

Wij gaan nu alzoo wederom bijna een paar eeuwen, omtrent 500 jaren vóór Christus, in de Perzische periode terug; en dat datgene wat *Nearchus* en *Onesicritus* in hunne tijden zagen en hoorden, niet maar nu pas ontstaan was, zal naauwelijks eenig bewijs behoeven. En dat ook zelfs voor de Perzische Monarchij, tusschen Babijlon en Indie, een levendig verkeer bestond, gelooft de Hoogleeraar *Heeren*, in zijne onderzoekingen, aangaande de Babijloniers bewezen te hebben. Maar dewijl de naam Taprobane destijds nog niet in het westen gehoord was, wilde hij niet in deze tijden, en nog veel minder in die van *Salomon* en zijne scheepstogten naar Ophir, terug gaan; om op geenerlei manier aan loutere vermoedens, hoe waarschijnlijk dezelve voor het overige ook zijn mogen, plaats te geven.

De Hoogleeraar kwam derhalve naar zijn eerste standpunt, het tijdvak van *Cosmas*, terug; om nu van daar *af te dalen naar de middel-eeuw*. Hij stipte slechts kortelijk de berigten aan der beide Arabieren bij *Renaudot*; gelijk ook die bij *Marco Paulo*, die Ceijlon het schoonste eiland op de wereld noemt, rijk aan rijst, edelgesteenten en kostbare houtsoorten, om reden dat de bovenvermelde berigten van *Alexander Johnston* eene rijkere bron openden.

In het begin der VIIIste eeuw (alzoo geene volkomen 150 jaren na *Cosmas*) kwamen de eerste *Mohamedaansche* kooplieden naar Ceijlon. Zij waren Haschemieten die vervolgd door de Ommiaden onder den Kalif *Abdul-Maleh* († 705) hunne etablissementen van den Eufraat zuidwaarts over Malabaar tot op Ceijlon uitbreidden. Hier werden door hen acht kantoren of legplaatsen hunner goederen opgerigt, bijzonder aan de Noord- en Westkust van het eiland; namelijk Trincomalo, Jafnapatnam, Mantotte en Manaar, Cudramalle, Putlam, Columbo, Barbarin en Point-Gales. Doch werden die te Mantotte en Manaar door derzelver ligging naar Indie toe, de doortogten door de Adamsbrug, en de Parelvisscherijen de allergewigtigsten; hetwelk dezelve ook tot op dien tijd toe voor de Malabaarsche en Perzische kooplieden geweest waren, namelijk de Emporiën van den geheelen handel, die met Egijpte, Arabie, Perzie en Malabar op de eene zijde, en met Coromandel, Bengale, Malacca, Java, Sumatra, de Molukken en China op de andere zijde, gedreven werd. De kooplieden in zijde uit China, die onder den weg, Aloë, Kruidnagelen, Muskaatnoten en Sandelhout ingeruild hadden, dreven hier eenen vrijen en ongemeen winstgevenden ruilhandel met de bewoners aan den Arabischen en Perzischen golf. Aan den Arabischen Golf werd in de XIIde en XIIIde eeuw de haven Aidab aan de Nubische kust 22° Noorder breedte, de stapelplaats. Welke levendigheid die handel destijds over geheel Arabie en Egijpte verspreidde, heeft *Heeren* in zijne Egijptische onderzoekingen (Histor. Werken XIV. p. 380.) uit *Makrizi* aangewezen hetwelk de beste bevestiging der opgaven van *Johnston* is. Hier was de plaats, alwaar de voortbrengselen van het Westen tegen die van het Oosten verruild werden. Hoezeer nu deze handel tot omtrent op het einde der XVde eeuw bestond, zoo waren toch de XIde en XIVde eeuw het tijdvak van deszelfs hoogste bloei. Destijds vulden de kooplieden van Manaar en Kantotte hunne onmetelijke voorraadschuren met de produkten, die zij door hunne Agenten uit de haven van het eiland trokken, uit Trincomale rijst; uit Jafna zwart Palmhout, *Schankes* (dat is schelpen tot lichaamstooi, en ook bij Godsdienstplegtigheden gebruikelijk *voluta gravis*) en Indigo; uit Cudramalle Paarlen; uit Putlam Ebbenhout, Areeanoten en Betel; uit Columbo Kaneel en edelgesteentens; uit Barbarije Olie van Kokosnoten; uit Point-Gales Elpenbeen en Olijfanten. Door gewapende schepen op eigen kosten onderhouden, beheerschten zij de beide doortogten der Adamsbrug en hunne rijkdommen stelden de bewoners der aangrenzende distrikten in staat om alle middelen te beproeven en ten uitvoer te brengen, waar door vruchtbaarheid en bevolking over deze gedeelten van het eiland verspreid werden, zoo als zij ook de eerste wevers uit Indie naar Ceijlon bragten. Sedert het einde der XVde eeuw daalde deze handel merkelijk, deels door de staatkunde en etablissementen der Portugezen en Hollanders, deels door den veranderden loop der scheepvaart, waardoor de doortogten door de Adamsbrug hare belangrijkheid verloren. Edoch daalde deze handel slechts trapsgewijze, en nog heden beloopt de Mohamedaansche bevolking op het eiland nagenoeg 70,000 koppen. Zoo luiden de berigten van *Alexander Johnston*.

Als zekere resultaten uit dit alles wordt het volgende opgegeven.

1. Het is historisch bewezen dat in de eerste vijftien eeuwen onzer tijdrekening Ceijlon de hoofdplaats van den zuidelijken wereldhandel van de Ooskust van Afrika over Indie tot Ghina was.
2. Hetzelfde geld naar de voorhanden zijnde sporen, ook van de *vijf eeuwen* welk onmiddelijk aan onze tijdrekening voorafgegaan zijn; hoezeer wij dan ook geene zoo uitvoerige berigten nopens *die* eeuwen in handen hebben.
3. Eindelijk, deze handel werd gedreven niet door de bewoners der binnenlanden van dat eiland, de Cingalezen, die nimmer de zee bevaren hebben; maar door vreemden, die aan de kusten zich nedergezet hadden. Deze waren sedert de verbreiding van den Islam, Mohamedaansche Arabieren; vóór dien tijd waren het Perzen en Malabaren (deze laatsten naar de getuigenis van *Knox*, door hun aanzien, hunne taal en hunne Godsdienstplegtigheden, geheel van de Cingalezen onderscheiden), en ook reeds in vroegere tijden met en benevens hen Arabieren. Nog heden zijn de noordelijke gedeelten van het eiland meest door Malabaren bezet (*Robert Knox* vond nog eenen, hoewel cijnsbaren staat derzelven, onder een eigen Vorst), en de

nakomelingen dier Mahomedaansche kooplieden zijn nog heden door al de havens van het eiland verspreid, en worden aldaar nog talrijk genoeg gevonden.

De Hoogleeraar *Heeren* vleit zich niet te vergeefs van door deze zijne uitmuntende verhandeling, over een der gewigtigste takken der aloude handelsgeschienis een helderder licht te hebben verspreid, zonder dat hij zich echter ontveinst, dat hier nog een ruim veld tot nadere onderzoekingen openblijft. Nog blijft de ouderdom der gedenkteekenen, die op het eiland aanwezig zijn, ongewis en onbepaald. Want al zijn ook, gelijk *Knox* reeds heeft aangemerkt, de gebouwen uit verschillende tijdvakken afkomstig, zoo zijn toch de waterwerken niet boven de tijden van den Islam, en althans niet ouder dan de Christelijke jaartelling; en kunnen wel niet jonger zijn, dan den aanbouw, van het noordelijk gedeelte des eilands, welke van die waterwerken afhangt, ook wordt zulks door de overlevering, die onder de inwoners heerscht, in allen opzigte bevestigd. De Chronologie der van elders aangelande volken, en bovenal de invloed, welke de verwisseling der Godsdiensten op den handel gehad heeft, moet nog dieper onderzocht, rijper overwogen en nader toegelicht worden; en mogt eens de verbreiding van den *Budda-dienst*; (de overlevering der Cingalezen plaatst dezelve ongeveer 500 jaren vóór de Christelijke jaartelling) het geval zijn, dan zal het misschien blijken, dat ook die Eeredienst op den handel eenen gelijksoortigen invloed gehad heeft, als die, welke in latere tijden die des Islams gehad is. Maar dit had noodwendig tot *Mÿthologische* onderzoekingen geleid, met welke de Hoogleeraar *Heeren*, om op zuiver historischen grond en bodem te blijven, zich ditmaal volstrekt niet *wilde* inlaten.

(*Leijdsche Courant van den 5den mei 1828.*)

SCHEEPSBERIGTEN.

BATAVIA.

Aangekomen.

Oct. 20—Zr. Ms. brik *Dourga*, luitenant der 1ste klasse D. A. A. van Jordaan, van een kruistogt.—schip *Boeroeng*, P. Lunel, van Soerabaija den 12den october, passagiers: de heer Ten Siethoff en familie.—brik *Nederlander*, W. W. Boijle, van Indramajoe den 18den dito. — brik *Tagal*, Jenal, van Tagal den 16den dito.

Oct. 21—schip *Thalia*, H. Hooper, van Banka den 15den october. — Eng. schip *Orijnthia*, W. Rixon, van Londen den 16den juni, passagier: de heer R. W. Stafford.

Vertrokken.

Oct. 21—schip *Oeij Sinjo*, Singo Dronno, naar Samarang.

Oct. 22—Zr. Ms. roei-kanonneer-boot *No.* 13, adelborst der 1ste klasse M C. van Vreeland, koersstellende om de west.—schip *Fâthoor Rachman*, K. de Looper, naar Indramajoe. — brik *Ribble*, J. C. Beekman, naar Soerabaija.

Schepen liggende ter reede.

Zr. Ms. [illegible] Concordia, Fatal Barie, Fatal Rachman, Sumanap, De Onderneming, Marquis of Hasting, De Maas, Alijda, Marij, Marzoek, Magellaan, Pekalongang, Fredrick, Oemar Osman, Helena Christina, Boeroeng, Thalia; brikken Peenghoeij, Marcator, Johanna Maria, Nederlander, Tagal; schoeners Haphien, Molukko, Nancij, Dries, Iris. — Eng. schepen Portland, Orijnthia.— Amerik. schepen Paris, Marij, Potomac.—Fransch schip Victoire Pauline.

ADVERTENTIEN.

De waarnemend Resident te Samarang maakt bij deze bekend, dat ten zijnen kantore ingevolge aanschrijving van den Directeur van 's Lands Producten en Civiele Magazijnen, dd. 9 dezer, no. 5257, eene inschrijving is geopend voor de levering van de navolgende voorwerpen, waarvan de openbare aanbesteding zal geschieden, op zaturdag den 15den november aanstaande, des voormiddags te 11 ure, in het lokaal van den landraad te Samarang, en noodigt mitsdien elk en iegelijk, die daar aan zoude willen deelnemen uit, om zijne inschrijvings-billetten intezenden, voor of uiterlijk te 10 ure van voormelden dag.

En ieder zij voorts kennelijk, dat de inschrijvings-billetten moeten zijn verzegeld, en op het omslag aanwijzen den naam van den inschrijver, en van het voorwerp waarvoor ingeschreven wordt, dat voor elk voorwerp en voor elke plaats van aflevering een afzonderlijk billet moet worden ingediend, en dat alle billetten welke aan deze vereischten niet voldoen of na 10 ure ontvangen worden, in tegenwoordigheid der gegadigden ongeopend zullen worden vernietigd.

Plaatselijk of in de nabijheid van de stad Samarang.

93940 pond rundvleesch, 8200 pond buffel-vleesch, 266 pond peper, 4900 pond koffij, 1500 kannen inlandsche azijn, 3900 kannen lampolie, 450 vadem brandhout, 20000 stuks volwassen hoenders, 22000 pond witbrood, 12900 bottels melk, 4700 pond sago, 4600 pond meel, 2800 pond reusel, 4000 portiën versche groenten voor officieren, 45000 dito dito voor europesche manschappen, 35600 dito dito voor inlandsche, 72000 dito kerrie kruid, 84000 stuks eijeren, 1400 dito kaarsen, 44600 portiën versche vruchten, 18 bottels zoeteolie, (olijfolie), 15 pond lampkatoen, 300 bottels limoensap, 200 pond specerijen, foelie, nooten-muskaat en garioffel-nagelen, 90 pond wierook.

Te Samarang voor de behoefte aldaar en voor de verzendingen naar elders.

181500 pond dinding, 849100 pond hardbrood, 15[illegible] pond suiker, 1100 pond boter.

Te Salatiga.

75000 pond rundvleesch, 1000 pond buffelvleesch, [illegible] pond peper, 1280 pond koffij, 980 kannen inlandsche azijn, 1230 kannen lampolie, 18 vadem brandhout, [illegible] stuks volwassen hoenders, 1000 bottels melk, 200 p[ond] sago, 300 pond meel, 300 pond reusel, 5000 por[tiën] kerrie kruid, 6 pond lampkatoen, 100 pond specerijen, foelie, nooten-muskaat en garioffel-nagelen, 10 [pond] wierook.

De voorwaarden waarop deze aanbesteding zal geschieden zullen 14 dagen te voren ter lezing liggen, aan de kantoren der respective assistent residenten dezer residentie en van den onder-inspecteur der 2de groote militaire [illegible]

Samarang, *De waarnd. Resident van*
den 15den october 1828. BESIER.

—De Resident van Soerakarta, als daartoe behoorlijk geautoriseerd, bij missive van den Directeur van 's Lands Producten en Civiele Magazijnen, d. d. 9 october 1828 no. 5257, brengt door deze ter kennisse van de belanghebbenden, dat op den 1sten november aanstaande, publiek overeenkomstig de bestaande bepalingen in het residentie-huis hier zal worden uitbesteed, de levering van de volgende benoodigheden, ten dienste der garnisoenen en doortrekkende troepes te Soerakarta, Klatten en Boejolalie [voor] den jare 1829, als: rundvleesch, buffelvleesch, pe[per], koffij, inlandsche azijn, lampolie, brandhout, volwassen hoenders, witbrood, melk, sago, meel, reuzel, kerrie kruid, lampkatoen, specerijen, foelie, nootenmuskaat en gariofel-nagelen en wierook, benevens de benoodigde fourage [voor] de kavallerie- en trein-paarden, waarvan de calculatie hoeveelheid, mitsgaders de voorwaarden waarop de uitbesteding zal gevolg nemen, te rekenen van heden, tot en [met] ultimo dezer ter visie zullen liggen, ter secretarie [der] residentie, gedurende welken tijd almede ter [zelfder] plaatse, totden ontvangst van de inschrijvings-billetten worden gevaceerd; verzoekende de resident dat de[zelve] vroegtijdig, en voor of uiterlijk op den 31sten [october] aanstaande, aan hem worden ingezonden.

Soerakarta, *De Resident,*
den 14den october 1828. Kolonel NAHUIJS.

—De ondergeteekende Mr *F. van Teutem*, advokaat fiskaal bij den raad van justitie te Batavia, zal op [de] vendutie van aanstaanden vrijdag, den 24sten dezer, doen verkoopen eenige ten behoeve van den lande geconfisqueerde goederen, bestaande in: geweren, pieken, [kris]sen, gouden knoopen, enz.

VAN TEUTEM.

Batavia, *den 22sten october 1828.*

—De debiteuren van het vendu-departement, voor zoo zij nalatig mogten zijn in de voldoening van hun verschuldigde over de maand JUNI 1828, worden aangemaand om dat verschuldigde ten vendu-kantore te komen voldoen, voor den 30sten dezer, ter vermijding van geregtelijke vervolging.

De Superintendent van het vendu-departement,
LANGE.

Batavia, *den 20sten october 1828.*

VASTGESTELDE PRIJZEN.

	Batavia.		Samarang.		Soerakarta.
	guld.	*cents.*	*guld.*	*cents.*	*guld.*
Tarwen brood de 14 oncen.	„	25	„	30	„
Varkens-vleesch het katje.	„	26½	„	50	„
Ossen-vleesch het pond.	„	20	„	16	„

MARKTPRIJZEN.

	Batavia.		Samarang.		Soerakarta.
	guld.	*cents.*	*guld.*	*cents.*	*guld.*
Klapper-olie per takker of 33 bottels.	13	„	13	75	6
Idem per bottel.	„	47½	„	„	„
Katjang-olie per takker	8	„	11	50	[illegible]
Idem per bottel.	„	27	„	„	[illegible]
Dempel-olie per pikel.	„	„	31	„	[illegible]
Rijst per koijang.	115	„	68	„	[illegible]
Idem per gantang.	„	48½	„	18	[illegible]
Brandhout de vadem van 18 voeten op 6	12	50	17	„	12

(Zie verder het Bijvoegsel.)

Bijvoegsel der Javasche Courant.

DONDERDAG, den 23sten October 1828.

EDICTALE CITATIEN.

[illegible]oo de Raad van Justitie te Samarang, op het daartoe [illegible]oor den fiiskaal R. O. bij denzelven raad, gedaan [illegible]k, heeft verleend het tweede default en de profij[illegible] van dien regtens, met admissie tot het doen eener [illegible]e citatie bij *edicte ad valvas curiæ* op en tegen alle [illegible], die vermeenen eenig regt, actie of pretentie te [illegible] op de hier ondervolgende goederen, als: 1 praauw [illegible], in zee gevonden te Japara, zich thans te Japara, [illegible] *[illegible] Mulder* bevindende; 84 stuks ijzeren bal[illegible] op de klippen bank bij het eiland opgevischt; 5 [illegible] jattie balken, aangedreven bij de eilanden Genting, [illegible]ndiskin en [illegible]; 1 praauw Majang, [illegible] [illegible]heijangs met de mast; 1 pacon en roer; 2 hou[illegible]ankers en touwen, en de lading bestaande in 97 stuks [illegible]attie hout gekapte dolken, als: 27 stuks, lang 19 [illegible]n, breed 9 à 10 duimen; 70 stuks, lang 16 voeten, [illegible] 8 à 10 duimen; 1 praauw Bisseh, en de lading [illegible]nde in: 2 kleine houte jookoems ruw bewerkt, 2 [illegible] roer van 1 praauw Majang; [illegible] jattie plankjes, 1 [illegible] kanon à 2 pond, 1 klein ijzeren anker; 1 kist [illegible], wegende bruto nog nat 205 katjes, waarvan [illegible] onbekend zijn;

Zoo is het, dat ik ondergeteekende eerste deurwaar[der en ge]zworen exploiteur bij den raad van justitie voor[noe]md, bij deze voor de derde maal dagvaard alle de[gene]n, die vermeenen mogten eenig regt, actie of pre[tentie] te hebben op de hier bovengenoemde en gespe[cifiee]rde goederen, om op woensdag die zijn zal den [illegible] november 1828, des morgens te half acht ure, [in pers]oon dan wel bij gemagtigden te compareren ter [open]bare rolle van meergenoemde raad, op deszelfs ge[woon]e audientie zaal, ten einde het tweede default te pur[gere]n en als nog hun vermeend regt en pretentie te in[stitue]ren; voorts te aanhoren zoodanige eisch en conclu[sie a]ls door den fiskaal R. O. ter rolle van den [illegible] [illegible] en genomen, ten [illegible] van [illegible] goederen aan den lande, daarop te antwoorden [en] verder te procederen als naar regten.

[Aldu]s geafficheerd en gepubliceerd, na voorgaanden klok[keslag], van de puije van het raadhuis te Samarang, den [illegible] october 1828.

De eerste deurwaarder en gezworen exploiteur voornoemd,

A. PIJL.

[Z]oo de Raad van Justitie te Samarang, bij rekwesten [illegible] 1 dezer, op het door den prokureur *Charles [Ph]ilip Ducloux*, inhoedanigheid als generale gemagtigde [illegible] van het collegie van weesmeesteren dezer stede, [n]amens hetzelve inkwaliteit als desolate boedelkamer, [en] als zoodanig administrerende de boedels van wijlen [illegible] *Blanken Tz.*, *Chtistiaan Valentyn Triebel*, *S. [illegible]per* en *J. W. van Homrigh*, gedane verzoeken [geac]cordeerd heeft citatien bij edicte tegen alle en een [iege]lijk die eenige actie of pretentie vermeenen te hebben op en tegen de voornoemde boedels;

Zoo is het, dat ik ondergeteekende eerste deurwaarder [e]n gezworen exploiteur bij voornoemden raad, mits dezen [dag]vaard allen en een iegelijk die eenige actie of pretentie [op] en jegens de voornoemde boedels vermeenen mog[ten] te hebben, om op woensdag die zijn zal den 12den [nove]mber 1828, des morgens te half acht ure, in persoon [dan] wel bij gemagtigden te compareren ter openbare [rolle] van meergenoemden raad, ten einde aldaar hunne pre[tentie]n aantegeven te verefieeren, en voorts te procede[ren i]n judicium van preferentie en concurrentie.

[Aldu]s geafficheerd en gepubliceerd, na voorgaanden klok[keslag], van de puije van het raadhuis te Samarang, den [illegible] october 1828.

De eerste deurwaarder voornoemd,

A. PIJL.

VERKOOP VAN GOEDEREN.

Op saturdag den 25sten october 1828, zullen ten over[staa]n van den tweeden deurwaarder bij het Hoog Geregts[hof] van Nederlandsch Indië, voor rekening van den [illegible] Mr. *Ocker Gevaerts qq.*, worden verkocht eene [par]tij van een honderd vijftig jatie houten balken van [ver]schillende lengte en breedte, liggende achter het voormalig [illegible] te Batavia, bij wege van executie achterhaald, zullende dezelve voetstoots bij kopen van tien stuks worden verkocht.

De deurwaarder,

G. A. ANDRÉ.

GEBOORTEN.

Mijne echtgenoot *C. C. M. van Reijs*, beviel heden van eenen zoon.

J. T. CANTER VISSCHER.

Batavia, *19 october 1828.*

—Heden verloste voorspoedig van eene dochter, *Elisabeth Catharina Margaretha van Heemskerck van Beest*, echtgenoot van

B. BISCHOFF.

Loenen, Provincie Utrecht, *den 17den juni 1828.*

—Mijne geliefde huisvrouw *J. P. G. du Rij*, verloste heden voorspoedig van eenen zoon.

SCHIFF.

Batavia, *20 october 1828.*

STERFGEVALLEN.

Heden ontving ik de voor mij en mijn éénjarig kindje, noodlottige tijding van het afsterven mijns echtgenoots *W. L. Haenenberger*, 2de luitenant der infanterie, ridder der Militaire Willems Orde, in het hospitaal te Magellang.

Weltevrede, *16den october 1828.*

M. MEIJER,
wed. *Haenenberger.*

—Op den 30sten september j. l. overleed in het hospitaal alhier, de weledelgestrenge heer *G. D. Paternotre Dumontlion*, in leven 1ste luitenant bij de expeditionaire afdeeling infanterie. Degenen, welke iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan deszelfs boedel worden verzocht, daarvan aangifte of betaling te doen, binnen twee maanden, na dato dezer.

De kommissarissen in den boedel,

Magellang, *8 october 1828.*

SNöERS, *2de luit. kwartierm.*
STROO, *2de luitenant.*

—Op den 15den october j. l. overleed in het hospitaal alhier, de weledelgestrenge heer *J. W. A. Grond*, in leven 2de luitenant bij de expeditionaire afdeeling infanterie. Degenen, welke iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan deszelfs boedel, worden verzocht, daarvan aangifte of betaling te doen, binnen twee maanden, na dato dezer, aan

De kommissarissen,

Magellang, *14 october 1828.*

VAN DER PLAS, *1ste luit. kwtm.*
WEINREICH, *2de luitenant.*

—Na eene langdurige en smartelijke ziekte overleed op heden, mijn geliefde echtgenoot *Martinus Pauly*, 1ste luitenant kommandant der 1ste trein divisie.

Weltevrede, *21 october 1828.*

M. NERINGS,
wed. *Pauly.*

NAGELATEN BOEDELS.

Degenen, welke iets te vorderen hebben van, dan wel verschuldigd zijn aan den boedel van wijlen den radeen adipattie *Soeria Natta*, in leven Regent van Krawang, op den 9den dezer alhier overleden, gelieven daarvan opgave of betaling te doen, binnen den tijd van zes weken, aan

De executeuren in gemelde boedel,

Radeen demang { [illegible] } SASTRA DI REDJA.
Radeen HADJIE { حاج يوسف } JOESSOEP.

Wanaijassa, *den 14den october 1828.*

—Alle degenen, welke iets te vorderen hebben van of verschuldigd zijn aan de boedels van den chinees *Khouw Auwan*, den arabier *Sech Aomad Bien Oschar*, den voortvlugtigen chinees *Lim Boenpek*, en den verlatenen boedel van den chinees *Jo Tjiok*, worden verzocht, daarvan aangifte of betaling te doen, aan het kollegie van boedelmeesteren te Batavia, uiterlijk voor ultimo november aanstaande.

De secretaris bij het kollegie voornoemd,

A. F. VAN YSSELDIJK.

Batavia, *den 20sten october 1828.*

—Alle degenen, welke iets verschuldigd zijn aan of te vorderen hebben van den nagelaten boedel van wijlen den eersten luitenant *Martinus Paulij*, gelieven daarvan opgave te doen, binnen den tijd van zes weken, aan de testamentaire executrice

Weltevrede, 21 october 1828.

M. NERINGS, wed. *Paulij.*

POST-KANTOOR.

BATAVIA.

Wordt ter kennis van het publiek gebragt, dat aan het postkantoor te Batavia paketten voor brieven geopend zijn, om te worden verzonden:

naar	schip	kapitein
Amsterdam,	*Ned. schip Onderneming*,	H. M. Lelsz,
Rotterdam,	*dito schip De Maas*,	Peves.
Antwerpen,	*dito brik Margaretha*,	Kleijn.
[illegible]	*Eng. schip Bertrand*,	Mood.
Oosterse Eilanden,	*Ned. schip Marij*,	Green.
Nederland,	*Amerik. schip Paris*,	Neal.

Batavia, *den 17den oct. 1828.*

De Postmeester,

P. A. BIK.

VERTREKKENDE PERSONEN.

M. Lement verlaat Java.

Samarang, *22 october 1828.*

—De weduwe *Nowack* vertrekt.

—*E. Cockx* vertrekt naar Europa.

—*T. ten Siethoff* en familie vertrekken naar Neder[land.]

VERSCHILLENDE BEKENDMAKINGEN.

De trekking der loterij van *J. F. Goldammer* is gesteld op zaturdag den 25sten dezer, wordende de heeren inteekenaren nogmaals vriendelijk verzocht hun[ne inleg] en voor dien tijd te voldoen.

—De ondergeteekende mag niet voorbijgaan, de [...] geboren zeer geëerde dames hier ter stede haren [...] lijken dank te betuigen, voor de zoo bereidwillige h[ulp] en medewerking, welke HEd. aan den dag gelegd [heb]ben, om den zwaren druk, haar en hare [...] zele kindertjes zoo onverwachts overkomen, [zoo] mogelijk te leenigen; zij verzoekt HEd. de verze[kering] te willen aannemen, dat zij immer met een [...] aan den anderen kant dankbaar gevoel naar het [...] jaar harer aanzijns op Batavia zal terug denken; [...] zij HEd. allen van harte toewenscht, dat de algoede [...] HEd. langen tijd voor alle smartelijke en [...] ongevallen bewaard moge laten!

Batavia, *den 21sten october 1828.*

M. G. STEVERS, weduwe *J. Nowack.*

—Wordt bij deze ter kennis van het algemeen ge[bragt,] dat op de drie eerste dagen der plaats te hebben jaar[markt,] zijnde maandag, dingsdag en woensdag den 27, 2[8 en] 29sten dezer, op het Koningsplein, plaatsen zullen [in]gerigt worden, om die daartoe genegen zijnde p[ersonen] in de gelegenheid te stellen het musiek, dat b[ij die] gelegenheid zal uitgevoerd worden, te kunnen [...] terwijl aldaar mede alle verversingen, tegen geree[de be]taling, zullen verkrijgbaar zijn.

Batavia, *den 22sten october 1828.*

—Te huur een steenen huis, staande en gelegen [naast] dat van den heer *Ravende*, op Goenoeng-sahari, [ter]stond te aanvaarden, te bevragen bij

L. E. BAHL.

TE BATAVIA ter Lands Drukkerij.